

tud semmit kettős rendeltetéséről. Nem jól mondtam. Igen is tud, de csakis az egyikről, hogy ezen a földön élnie kell. Ez inkább eszköz, mint cél. De hogy miért kell élnie, arról sejtelve roppant halvány.

Vagy mondjuk, tiszta volt fogalma rendeltetését illetően, de a munka és a folytonos munka kiölte belőle, a mire felnőtlett. A legszebb növény is elhervad, ha nincsen, hogy ki megöntözze. Én láttam sok ilyen elhervadt virágot. Ez az akadály.

Szegény munkásban meg van az akarat, hogy megismerje igazi célját, de már kinőtött az iskolából. Oda már nem mehet. A két óra oly időre esik, hogy egyháza ajtai zárva. És mégis mondom: Ember! Munkás ember nemcsak kenyérral, hanem igével is kell élned.

Nem kell sok hozzá, hogy igét keress és találhass is. Nem szükséges a társadalmi kérdés megoldása hozzá.

E megoldás csak felfordulás lehet. Bizonyos, társadalmunk inkább szükségeli az erkölcsi alapot s szellemi irányt, mint az anyagit. Csak egy a feltétel: lelkes munka a lelkekért. A pásztor nyáját megőrzi a nélkül, hogy erre nyája fölkerne; megőrzi, mert nyáját övének vallja. Az a pásztor is, a ki a lelkeket őrzi, melyeket övének nevezhet, melyekért ő a felelős Isten s ember előtt, jól őrizz meg azokat.

Tudatlan ez a felnőtt ember? Az. Nem járt iskolába, mikor szabad ideje van, zárva egyháza, nem hallgathatja papját. Még van egy út a megmentésre.

Nyissuk meg a kath. köröket! Ezzel

nem szűnik meg a pauperizmus. De akkor, a munkás, ha pásztor lesz itt is, nemcsak azért fog dolgozni, hogy éljen, éltesse övét és gazdagítsa munkaadóját, hanem, hogy éljen és éltesse is övét az örök életre.

Nyiljatok meg kath. egyesületek és körök szerény ajtai. Jöjjetek, jöjjetek szegény munkások a nap bármely órájában, a jó pásztor vár, hogy szellem táplálékot leheljen belétek. Tanuljátok meg a nyolc boldogságot, hogy boldogtalanságotokban is boldogok legyetek.

Igyekezzenek tehát az arra hivatottak, különösen munkás- és gyártelepeken, kath. egyesületeket alakítani, mert ezek kebelében észrevétlenül, szeliden lehet azokat a fájó sebeket gyógyítani, melyeket éppen a rettenetes pauperizmus vert az embereknek nem is testére, hanem inkább lelkére.

Pál Dénes.

Püspök urunk bérmáltjából.

Lapunk 40. számában közöltünk tudósítást Püspök urunknak Déván (szept. 20.) és Göväsdián meg Gyaláron (szept. 23.) végzett bérmálásáról. E két dátum közé esik a szept. 22-én Királybányán végzett bérmálás, melyről egy kissé megkésve, ugyan, a következőket írja tudósítónk:

Szeptember hó 22-én Vajda-Hunyadról reggel 7 órakor Főpásztor urunk kíséretével a vadregényes királybányai plebániára vette útját. Alsó-Teleken a díszes téren fekvő szép kápolna előtt, melyet a pusztakaláni bánya és kohó részvénytársaság 1898-ban emelt szent Borbára tiszteletére, a bányagondnok, Szabó József üdvözölte ő Meltóságát, ki szeretettel viszonzván az üdvözlést, a kápolnába sietett és ott az oltár előtt mondott rövid ima után főpásztori adásban ré-

szesítette a megjelent híveket és gyermekeket, kikkel a kápolna ajtajánál egy pár kegyes szót váltva, a tanítónak szép képeket adott át a gyermekek közt leendő kiosztás végett; aztán zajos ágyúzás és eljén zúgás közt tovább folytatta útját. A hepe-hupás királybányai úton Török Béla főszolgabíró vezeté a menetet. Háromnegyed kilenc órakor Királybánya bércövezte, jó fekvésű temploma tünt elő, mely egy pár szerény házikó középett szépen emelkedik ki mint Isten háza.

Dicsőült Mária Terézia vallásos alkotását hirdeti a most már elhagyott vidéken. Szébb élet volt itt hajdan, midőn a plebániától nem messze fekvő tágas téren a vasmű üzem javában folyt, de leégvén a gyár, Vajdahunyadra vitetett a mű vezetése. Mig most itt virágzó üzem van, ott csak a vízvezeteki mélyedések mutatják helyét az egykor pezsgő életnek. Ugy van ez: forgandó szerenese járma alatt nyögünk.

A cinterem bejárata előtt felmenő szüköske utcában várta az egybegyűlt nép főpásztorát főgondnokával, Cserna Domokossal élen, ki rövid lelkes szavakban üdvözölte a nagy vendéget, kiemelve, hogy 70 hosszú évtizedek multán most láthatta először e hitközség püspökét a nagy-névi Hajnald után. A templom ajtajában óhajta várta már a buzgó lelkész főpásztorát, midőn kis vártatva csakugyan a portálé előtt megjelent, lelkes szavakban üdvözölte, kiemelve, hogy a kath. papság ezen szellemsivár vidéken az egyháznak úgy mint az iskolának érdekében mindent megtett, a mit csak a mostani nehéz viszonyok közegett tennie kellett. A rendbe hozott templom és két felállított állami iskola a bizonyíték reá.

A templomba történt bevonulás után az újonnan készült oltárt áldotta meg a Főpásztor, melyen aztán misét mondott, mire a helybeli lelkész, Szenkovits Albert lépett szószékre és velős szavakban magyarázta meg a bérmálás szentségének szertartását. Most következett a bérmálás szentségének kiosztása, mely előtt és után a Főpásztor kedves kis nyájához atyai hangon szólott, mit a hívő nép mint szomjas föld a esendes esőt mohó vágygal, mely figyelem között halgatott, nem egynek köny gördülvén ki sze-

Ó, ki elte aran' fényt adott a Honnak,
Ó lézen ma tárgya bánatos dalomnak;
Kíhez tán hasonlók soha sem is lesznek,
Nem! mert magva szakadt Rákóczi Ferenek!

9 Hol a Tisza árja neki vág Tokajnak,
S esőket ad az édes bortermő talajnak:
Labancverő hősök örtüze szikrázik,
Rákóczi és népe ottan éjszakázik.
Szöke Tisza partján lilíomos sátor
Lankadatlan hangos cigánymuzsikától;
Vigan szól a nóta, tárogató bugát,
Összeesendül hangja pengő sarkantyúnak.

10 Öreg Barna Mihály szívhez szólón húzza,
Szörét a vonónak majd hogy le nem nyuzza;
Vele Czinka Panna, bájós unokája,
Mintha zokogással tele lenne fája.
Hangos a multság, jökedvű a tábor,
Ki nem fogy a nóta a hős Jávorkából;
Ő adja a hangot, magasan föléri,
A tárogatóval Elekes kíséri.

11 Czinka Panna szeme ragyog, mint a gyémánt,
A ki bele pillant, — nem maradhat némán;
Jaj, de észveszejtő fény sugar van abban,
Mint a nyári égről letekintő napban!
Hullámos hajának táncol minden szála,
Remeg a hegedűn gödrös kicsiny álla;
Ajka mintha lenne bimbóba fakadtna,
A sötét bibortól majd hogy ki nem esattan.

12 Jávorka Ádámnak kicsendül a hangja,
Béri Balog Ádám gyönyörrel hallgatja;

Illosvay Peter, Forgács Simon s Czelder
Együtt énekelnek Géczy zredessel.

Egy csoportban ülnek körben a borozók
Hátrább a leventék járják a toborzót,
Paripák nyerítnek selyem puha almon,
Társaik felelnek a tokaji halmon.

13 Így megy ez minden nap huszti csata óta,
A kuruc ajakról ki nem fogy a nóta:
Vágják a labancot karddal is, meg szóval,
S cifrázzák erősen a tárogatóval.
Most is, hogy Jávorka kivágta a hangot:
Csúfolják erősen a labanc bitangot;
Kikap a nótában Pálffy is meg Heiszter,
Ki a esatasikon nem igen nagy májszter.

„Hej ide is, hej oda is!
Elmegyünk a pokolba is!
Ott is újtuk a labancot,
Megtanítjuk a ribancot!

Ne nézz uram le Heisterre,
Nem való a kegyelmedre!
Bő mentéjét, bugyogóját
Kiporoljuk — az áldóját!

Pálffy volna, a hogy volna
Orra vére, ha nem folyna;
Majd letörlik még az éjjel,
A császárnak kendőjével.“

„Ne félj kuruc, mig Rákóczi az apád!
Ne sirj, a mig Magyarország a hazád!
Szaladj labanc, rejtse el köcsös fejedet,
Úgy megyünk rád, mint a nehéz fergeteg!

Temetvényi gróf Bercesényi Ióra ül,
A labancot megszasztja egyedül:
Esze Tamás csak egyet kóp utánuk,
Akkor még a szél sem akad rájuk.“

„Rajta, rajta kurucok!
Jobbra, balra szúrjátok!
A labancok fussanak,
A császárnak kapujáig
Sehol meg ne álljanak!“

14 Így zúgott a nóta késő éjszakáig,
De Rákóczi lelke pihenésre vágyik;
Búra hajtott fölve pihen sátorában,
Emésztő nagy gondok járnak a nyomában. —
Hitvese kitépve ölelő karjából,
Idegen kezek közt gyermekei távol.
Kiknek ifjú lelkét lassú méreg járja,
Rá sem emlékeznek a szegény hazára!

15 Haj! fiai fájnak legjobban lelkének;
Idegen érzések rabjai levének;
Vissza sem nézhetnek a magyar határral,
Néki a sorompó örökre lezárul. —
„Jaj, — főlshajt busan, — jaj csak ezt ne,
[ezt ne!
Jobb lenne, mindkettő ha halálba veszne!
Inkább tudjam azt, hogy fiaim nem élnek,
Szégyene nem esnék a Rákóczi névnek!“

16 „A fiatal lélek, mint a viasz, lágyúl,
Hitvány ellenségek átgurják galádul,
És a gyermek ajkán, mely szent, mint az oltár,
Apa emléket átkozza a zsolttar.“

meiből. Aztán következett a plebánián adott ebéd, melyen résztvett a kíséreten kívül Schalah főbányatanácsos, Wilhelm Ede és Latinák. A jó székelyes ebéd nagyon izlett a kiállott útifáradalmak következtében is. Ebéd után a család-személyzet kettejének még feladta ő Meltósága a bérmlás szentségét; egy 14 éves fiú és egy 16 éves leány valának ama boldogok, hogy ők a Főpásztor úr kiváló gondoskodása következtében a Szentlélek Úr Isten megerősítő kegyelmében részesülhetének annélkül, hogy ők még aznap reggel gondolhattak is volna ezen nagy jó-téteményre!! Isten újai megvizsgálhatatlanok. A gyermekeket is katekizálta ő Meltósága a templomban és azok jól feleltek.

A lindzinai hívek jelentkeztek a főpásztor úr előtt, kérvén, hogy építtessen egy kápolnát számukra. Ezen igen könnyen lehetne segíteni, mert ott van a szép nagy iskolaterem és ott igen jól ellehetne minden hol egyik vasárnapján egy oltárt helyezni, a hol a tanító asztala van és az iskolapadok a hívek kényelmes ülőhelyeül szolgálának. Ezt könnyen keresztül lehet vinni egy kis jóakarattal mellet és akkor sok időre ki lesznek elégtve a lindzinai hívek lelki ügyei. Így volt Pustakalánon is 14 éven át. Ha ott lehetett, mért ne lehetne itt is, hisz' a helybeli lelkész úrnak igen jó fogatja van és azt a fáradságot meg lehet könnyen tenni. Ó az egyetlen lovas plebanos híres Hunyadmegyében. Hiszem, hogy meg is lesz!!!

A vajdahunyadi bérmlásról (sept. 24. és 25.) mult számunkban emlékeztünk meg. A továbbiakról alábbi tudósításunk számol be:

Pusztakalán. Szeptember hó 25-én delután 4 órakor a Vajdahunyad felől jövő úton ragyogó szép időben festői képet nyújtott a pkaláni templom tövében álló szemlélok előtt a kegyelmes Főpásztor úr egyházfeladalmi atvonulása Alsó-Nádas falu felől levő lejtőn. Hatalmas nemzeti zászlót lobogtatva elől jött a hunyadi csángó atyafiak bandériuma, utána a főszolgabíró fogata, aztán Főpásztor urunk szép négyese és még tíz kísérő kocsis egymásutánban.

Amint feltűnt a menet, a kaláni templom tornyának harangjai zúgni kezdtek a nagy vendég közeledtét jelezvén a telep bejáratánál felállított remek díszkapu körül összesereglett várakozó közönségnek. Rövid várakozás után a menet a díszkapu elé ért, a hol Schmidt Gyula főgondnok üdvözölte lelkes szavakban Püspök urunkat, mint P.-Kalán legnagyobb jötevőjét. Innen a jól gondozott úton a templom felé vette útját a hívek kíséretében püspök atyánk; a templom bejáratánál Jancsó főesperes fogadta ő Meltóságát, kérvén, hogy az őnaikotta szép templomban kegyeskednék a szentlélek Úr Isten kegyelmét közölni hűveivel és őket pápai áldásban részesíteni.

A szép kis templom zsufolóság megtelt, mialatt az új orgona hangjai mellett bevonult Főpásztor urunk a templomba, hol az „Ecce sacerdos” hangzott fel kellemesen Genzinger Lipót karnagy vezetése mellett. A szokásos fogadási imák után a főpásztor a szószekekre lépett és lebilincselően beszélt kedves kaláni híveihez, kijelentvén végül a másnap végzendő szent szertartás rendjét, aztán Jézus Szent Szíveről vecsernyét tartott, mely alatt a kaláni jól rendezett zenekar igen sikeresen működött közre.

Azután következett a hívek gyóntatása a templomban és a gyermekeké a három tantomben.

Ez alatt a főpásztor lakásához vonultak a tisztelgők. A Kegeylnes úr számára a pusztakaláni igazgatóság egy három termes gyönyörűen bebutorozott szállást boesátott rendelkezésre, a hol kényelmesen kipihenhetette magát eddigi úti fáradalmiból.

Tisztelgett az egyháztanács, melynek elnöke Jancsó főesperes a kaláni hívek halálját tolmácsolta, kiemelvén, hogy nem méltatlanokra fordította Főpásztor úr beces jötevőjét, mert a vezérigazgató a gondnokokkal együtt a nép csoportosult segítségével még sokat pótolta most is a templom felszerelése körül; hisz egy új orgonát állított fel saját költségén a hitközség ama fillérekből, melyeket önként külön ajánlottak

fel a rendes egyházi adón kívül, miért is főpásztori elismerésre érdemesek. A főpásztori kegyes válasz magas elismerést juttatott osztályrésziül a tevékeny és buzgó hívőknek.

Este nyolc órakor kigyúltak a pompás holdvilág mellett az örömtűzek és a vendéglőtől egy hatalmas fáklýs menet indult az igazgatósági főépület elé, mely a hegy tövében egy tágas téren impozánsan emelkedik ki a többi házak közül. A helybeli zenekar egy darabja után következett a helyi énekkartól „Az éj” (Schubert) s reá az ünnepi szónoklat, melyet Kende (Koser) Szevér piskitelepi káplán tartott, szépen beszélvén a hit világáról, aztán újból az énekar következett Kölesey Himmuszával s végül a zenekar indulója befejezte a jól sikerült szerenádót. A főpásztor kegyes szavakban köszönte meg a kitüntető figyelmes ragaszkodást és szeretetet.

Aztán következett a kísérő személyzet társas vacsorája, melyet az igazgatóság adott.

A reggeli órák 26-án már kedves izgalomba hozták a bekés kaláni hívő népet. Tömegesen tódult a templomba a fel hat órától kezdve tartott szentmisét meghallgatására, szent gyógyás és áldozás végzésére.

Pont nyolc órakor vette kezdetét a főpásztori szent mise, mely alatt az énekkar latin énekeivel kedvesen lepte meg a hallgatóságot, kik között a vidékről is igen szép számban voltak jelen az úri osztályból.

Mise után Jancsó főesperes beszélt szívhez szólóan a bérmlás szentségének szertartásáról és hatásáról a hívő lélekre. Aztán kegyelmes atyánk beszélt lelket átható szavaiban a bérmlándókhöz, elmondván a szokásos imákat, kiosztotta a bérmlás szentségét a templomhoz járó széles utcán felállított bérmlándóknak, mintegy 136-nak.

Aztán következett a teljes búcsúval egybekötött pápai áldás kiosztása, a mely, mint Kovács kanonok megemlíti, csak az anyaegyházakban szokott kiosztatni; de minthogy a kaláni hívek száma mint filiának, sok matenek hívei számát fölülmulja, levén az 780-ra tehető, igen

Hitvesem, ki olyan, mint egy nagy királynő,
Mit tegyen az árva? hiszen csak egy árny ő!
Ó, ha át kell esnem ezen a csapáson,
Még a földben sem lesz esőndés nyugovásom.*

17 Föláll, mint oroszlán s kitekint az éjbe,
Sírő szél el hozza a nótát feléje;
Hallja Czinka Panna bűgő hegedűjét,
S fájni kezd szívének most az egyedüllet.
Ő is oda menjen? búfelejtő sorba?
Temesse el búját a tokaji borba?
Oda hajtsa fejét a hegedű fára?
S neki is vig nótá szálljon ajakára?

18 Nem! Jobb bús magányban álmodoznínémán,
Egy elárvult élet sivar omladékan,
Édes hitveséről, drága két fiáról.
És a mi legszentebb — a magyar hazáról!
Neki a magány most áldás és nem átok,
Szíve minden csöppje oda sir hozzájok.
Könnyeből egy csöpp reszketve kiválik,
S ott ragyog szívében érettök halálig.

19 Bemegy sátorába. Nézése keményül,
Szemeiben újra az a régi fény ül,
Fejedelem megint! A szívét bezárja,
Némüljön az érzés, nincs szüksége rája!
Asztalán feküsznek rajzok és írárok,
Nézi, merre vannak a labanc állások?
Nem is hallja a zajt, elmerülve mélyen,
A mint Esze Tamás beállit serényen.

20 „Fenséges nagy uram! terhedre ne váljak,
A miért megbontom esőndés éjszakádát;

Egy különös dolgot jelteni jöttem,
Ne bidd, hogy talán a bor beszél helyettem!
A mint végig mentem előrsök sorján,
Ott terem előttem Gécsi s Czelder Orbán,
Velök jött merészen egy idegen nember
Ellenséges hadból egy néhány legénynel.

21 „Német a beszédje, maga ifju s szép is,
De azért a szemét bekötöttük mégis;
Azt mondja hozzád jött, fontos küldetésben,
Am mi nem boesájtók színed elé mégsem.
Várom a parancsot: elébed boesássuk?
Vagy ha tán ránk bízod — a titkot kiássuk!
A szép asszonyt esinján vallatora vesszük
S ha szeretné nálunk — tán el sem eresszük?

22 „Fenséges nagy uram! Sok szóbeszéd járja,
Nyitott szemmel nézünk egy a másikára!
Veszélyes az asszony, ha erősen nyelvel,
„Ebből” meg úgy ömlik, mint az édes tejfel!
Ne legyek én többé a „csaták villama”,
Ha nincs gonoszszággal tele a zúzaja!
Úgy ömlött szeméből özöne a nyilnak,
Majd szinte feledtem, hogy Tamásnak hívnak!*

23 „Asszony? — szól Rákóczi s a szíve meg-
dobban,
Ó, ha küldetése lenne talán „onnan”!
Ha „ő” küldte volna, gyermekeim anyja!
Boesássátok rögtön be a sátoromba!
Azt mondod veszélyes? gonosz a szándéka?
Legyen bár gyilkos tör császár ajándéka,

Elfogadom nyíltan! A véres gyalázat
Akkor sem érinti a Rákóczi házat!

24 „Jöjjön az az asszony!” . . . Szép arca kigyúlad,
Mintha átjárná vidámabb hangulat,
Esze Tamás gyorsan kiset az éjbe
S vezetí az asszonyt Rákóczi elébe.
Aztán az őrség fölvonul szép rendben,
Illosvay Péter parancsnokol ebben,
Fölállítja őket közel a sátorhoz,
Most egy nagy világért sem nyílnának borhoz.

25 Azalatt az asszony Rákóczihoz belép.*)
Sűrű fehér fátyol borítja a szemét;
Karesú, mint a nádszál, haja, mint az ében,
Csak egy szál virágot ringat a kezében.
Föllépése merész, büszke, előkelő,
Fiatalos hévvel, szögekony, szökellő;
Mikor aztán ott áll Rákóczival szemben,
Fejéről a fátyol hirtelen fölleben.

26 Mint mikor az erdők egbe nyúló fáját
Gyöngé női kezek egy kissé megvágják:
Rákóczi elsápad, megremeg egy percig;
A fiatal nőnek e remegés tetszik.
Mosolyogva nézi futó sápadását,
Hallgatja a nagy szív hangos dobogását,
Látja, hogy a nagy fa meginog tövestül.
Királyi alakja egyet-egyet rezdül.
(Vége köv.)

* A császári udvar egy előkelő asszony által akarta Rákóczit megadásra bírni.

helyes volt a pápai áldás kiosztása, miért is leghálásabb köszönet legyen itt is.

Az iskola udvarán egybegyűlt gyermekesreg hittan vizsgát állott ki a Főpásztor úr előtt János főesperes vezetése mellett. A vizsga a múlt évi tananyagból igen jól sikerült. Jutalmul minden gyermek egy-egy szép kis képet kapott emlékre a jó atyától.

Ebéd előtt kegyelmes urunk látogatást tett a főesperes és Rotter Ferenc kíséretében Schemlits Alajos vezérigazgató szeretetre méltó családjánál.

A vendéglőben felterített családias edényen ő Méltósága igen jól találta magát kedves népe körében. Szabó József főmérnök, teledi gondnok a nagy vendéget talpraesett beszédben köszöntötte fel szokott ékezzelásával, mire röktön kegyesen válaszolt Püspök urunk, kegyes szavaival eltette a társulat élénállókát úgy, mint a munkásszályt.

Ebéd után közvetlen megérkezett a hátszegi küldöttség Nopcsa Elek báró és Pitsch Sándor főszolgabíró személyében. — Három órákor a vendéglő előtt felállított kocsisor a diszkapún át rohogott a lelkesült kaláni népzúgó eljenzése között, kívánván ő Méltóságának szívből, hogy még hátralevő terhes bérmautját az idő zordonsága ellenére is jó egészséggel tesse meg.

De a kalániak nemcsak jókívánságukkal, hanem sokan az előkelők közül kocsin is elkísérték szeretett főpásztorukat. A pompás országúton csak úgy rohogtak a kocsik Hátszeg felé. Az erdőn átjövö szepen terült el a látóhatáron Hátszeg városa. Itt gyengén permetező eső lepte meg a menetet már a diszkapunál. A plébános üdvözlését meghallgatva, szent szertartást végzett a főpásztor, minek után a kaláni kíséret jelent meg előtte búcsuzásra. A főpásztor szeretettel fogadta a búcsuzó urakat, mindnyáját saját areképének átnyújtásával tüntette ki, a mi oly jól esett nekik, hogy örömlükben könyeztek az erős férfiak. Így szereti a püspököt az ő hívő gyermekeit.

Szentanu.

A petrozsényi bérmautról szintén kaptunk tudósítást, de erről csak jövő számunkban fogunk beszámolni.

H I R E K.

— **Püspök urunk** ő méltósága a hunyadi esperes kerületben végzett fáradságos bérmautjából, amely szept. 18-ától október 8-ig tartott, f. hó 9-én székhelyére érkezett, de már 13-án az esteli gyorsvonattal Kolozsvárra utazott az Igazgatótanács ülésére. Kolozsvárról aztán Bpestre megy az országos kath. nagygyűlésre.

— **Új t. kanonok.** A magyar király ő felsége szentkatolnai Bakk Endrét, Vizakna tudós főesperes plébánosát, a Ferenc-József-rend lovagját az erdélyi székeskáptalan t. kanonokjává nevezte ki. Ez a kitüntetés igazán minden tekintetben érdemes férfiuért. Őszinte szívből gratulálunk.

— **Személyzeti.** Nagy István Sárpatakra lelkésznek neveztetett ki.

— **Személyi változások az egyházmegyei tanítóskörében.** Márton Albert kápolnásoláhalmi kántortanító Homoródremetére, Gyengey Bíró István miksóvári tanító Nyárádtőre kántortanítóknak, — Nyágyul Miklós Osdoláról Gelencére segéd kántortanítóknak, — Gál Gáspár hilibi tanítóknak, — Balogh Jenő csepregi kántortanító Hilibre kántortanítóknak, — Dóri Ernő tanító Deményházára kántortanítóknak — és Zárug Etelka Gyergyószárhegyre tanítóknak, kinevezettek.

— **Az ötödik országos kath. nagygyűlés,** mint lapunkban már jeleztük, okt. 20—23. napjain fog megtartatni. Közel van, mindjárt itt van, de azért még mindig van idő arra, hogy azok, akik eddig csupán kenyelmességből nem jelentkeztek, rászánják magukat a felütásra. A nagygyűlésnek tagja lehet minden kath. férfi és nő, aki ezen szándékát az előkészítő bizottság irodájában (IV. Molnár u. 19. Kath. Egyesületek Orsz. Szövetsége) bejelenti a tagsági díj fejében 5 koronát fizet. Szegényebbeknek a tagsági díj 1 korona.

— **Új kath. kör** létesült a közelmúltban Petrozsényban. Tudunkkal ez a negyedik katolikus kör az erdélyi egyházmegyében. A katolikus körök áldásos hatása a keresztény társadalomra mindenütt, ahol létesültek, örvedetesen érezhető, de leginkább oly helyeken, ahol testi és lelki szegénységben leledzők támogatására és istápolására van hivatva.

Petrozsényban mintegy négy ezerre tehető a hívek száma. Legnagyobb részét szegény, bányamunkások, akiknek lelki és szellemi kiművelésével nem sokat törődött senki. Farszto munkájuk után néha-néha jól fogott volna olyan helyiség, hol nemes szórakozások közepette felüldülhetek volna. Eddigél nem volt ilyen szórakozó helyük — legfennebb a koresma, amely pedig nem a lelki epülésnek háza.

Petrozsénynak lelkes és ágilis parochusa Toldalagi Samu gróf segített a bajon. Nem kis fáradsággal és áldozattal megalakította a kath. kört, ahol most az a szegény munkásnép kevés szabad ideje alatt nemesen szórakozhatik, jó irányú lapokat olvashat, olykor-olykor keresztény oktatásban részesülhet. A kik ismerik a munkásnép elhagyatottságát, akik tudják, hogy ezt a modern rabszolgát mennyire körülállják a vad szocializmus éhes farkasai: azok nagyon tudják méltányolni az ifjú plébános alkotáását s velünk együtt ohajjták, vajha mások is sürögnének katolikus olvasóköri megteremtése körül. Akkor a mi egyházmegyénk, hogy a munkásságra nagy tért nyujt. Vivant sequentes!

— **A gyergyószentmiklósi mandátum.** Gyergyószentmiklóson, a mint értesülünk, a szabadelvű párt Dr. Lázár János főszolgabíró jelölte képviselőül. Ezen kívül Ugroupárti programmal fellépik Török Ferenc gyergyócsomafalvi lelkész, Apponyi programmal Görög Joachim gyergyószentmiklósi örmény szertartású plébános és Kossuth párti programmal: Földiák Gyula. Ha a néppárt is állít jelöltet, ami nem valószínűtlen, akkor majdnem minden politikai párt szerepel a gyergyószentmiklósi választókerületben.

— **Halalozás.** Tinkovai Macskásy Krisztina, gambamari Báró Gamerra Gusztávné élete 83-dik, családi boldogsága 58-dik évében, alig pár napi gyengélkedés és a halottak szentségének áhitatos fölvétele után, folyó hó 11-dikén este 6 órákor esőndesen elhunyt. A szerető férjnek a páratlanul gyöngéd feleség, a rajongva tisztelő gyermekeknek az önfeláldozó jóságú édesanyja, az egyetlen unokának az áhitatosságban előtte példányképül világitó nagyanya után omlanak könnybűlést, vigasztalást nem gyűjtő könnyüi. A boldogultnak földi részei f. hó 13-dikán d. u. 3 órákor adták át az anyaföldnek; lelkéért az engesztelő szent mise-áldozat pedig e hó 14-dikén délelőtt 10 órákor volt. Az örökvilágosság fényszedjék neki!

— **Kik mennek városunkból a kath. nagygyűlésre.** A Budapesten f. hó 20—23. napokon tartandó országos katolikus nagygyűlésen városunkból részt vesz Majláth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök, mint a kath. nagygyűlés egyik

védője, dr. Atzél Béla, kir. törvényszéki bíró, mint a kath. kör. világi elnöke, a ki a kath. egyesületek orsz. szövetségének ugyanakkor tartandó közgyűlésén is képviselni fogja a kath. kört, továbbá dr. Csabry Bonifác orvos tanár, a kath. kör. igazgató választmányának tagja, Ertill Vendel áll. el. isk. tanító, mint a kath. legényegyesület küldöttje és még többen. — Isten vezérelje útjukban.

— **Koronagyűlés.** Az udvarhelyi esperesi kerület papsága f. hó 11-én tartotta Szekely-udvarhelyen ősi gyűlést. A gyűlés kiemelkedő pontja Jung Cseke apát, főesperes praktikus és a lelkeszi teendőkre irányítólag ható korszerű beszéde volt. Megszoktuk, hogy apát, főesperes többször egyeseknek, de egyszer kerülete összes papságának feltárja széleskörű tapasztalatainak gazdag tárházat, éber megfigyeléseinek, a komoly megfontoláson átszűrt eredményét. Jelen gyűlésen a szocializmussal foglalkozott, a melynek ha nem is a közelben, de a távolról hallja a szekely népre is fenyegető morajlását. A szekely földön ugyan a még esecsemő század által nagyra nevelt szocializmus nem ütötte föl fejét, de a talaj előkészítésén lelketlen ügyekek láthatólag szorgalmasan dolgoznak. Azért a papságnak komoly kötelessége már eleve behatóan foglalkozni e kérdéssel s felvilágosítani a népet iskolában, szomszékban, társadalomban, hogy a lelketlen kufárok a nép hiszékenységét felhasználják önző céljaira, zavart csinálnak, hogy annál könnyebben kihalasszák a szegény ember zsebéből a filléreket s szervezeti költségek címén nem ritkán töképezések lesznek s azután a markukba nevetnek.

Majd megemlékezik a szekely akcióról s látja, hogy a szekely népnek ugyan szüksége van segítségre, mindazonáltal fel, hogy a segélynyújtás mostani alakja részint a tapasztalható tulkapások, részint a módzatok miatt a szekely nép szegényebb rétegére, — amely pedig a fenartó elem — kihatóbb eredménnyel nem jár; sőt veszélyt is rejt magában, mert ha a szekely népet békés családi otthonából a szocializmussal telített vidékekre szállítják munkára, a munkabérral együtt eddigi békés szellemét is megmérgező tanokat adnak. Munka kell a szekely népnek az igaz; hisz alamizna szegényen volna rá nézve, de tanyagá is lenne. Munka tehát, de önértétet nem sértő és lealzó munka! . . .

A hálás tetszéssel fogadott megnyitó után a gyűlés több a lelkipásztorság és népnevelés köréből vett kérdéssel élénk eszmecsere közepette foglalkozott. Így a helyi lapokból már ismert Udvarhelyvarmegyei népnevelési egyesület reformtervezetével, amelynek elveit szépeknek, hasznosoknak, sőt szükségeseknek tartja, mindazonáltal komolyan megfontolandó az eddigi szervezett tanítói egyesületek felosztása és ismét csak új csoportok alakulása, mert hisz a reformtervezet eszméi eddig is részben ott voltak és vannak az egyletek zászlaján — a megvalósulás előtt ugyan — másik részüköt pedig rálehet írni: de másrészt nem lehet minden aggodalom nélkül az, hogy a tanítók eddigi működése tényleg túlkiterjesztésével nem vonatnak-e el hivatásuk szigorúbb kötelmeitől s a túlterjeszkedés következtében nem támadhatnak-e surlódások a községi előjárásággal.

Eszmecsere tárgya volt a templomi harangok biztosítása is, amire nézve a gyűlés azon határozatot hozta, hogy az igazgatótanács ímértelen kéressék meg az iránt, hogy az önbiztosítás körébe a harangok biztosítását is illessze be, mert egyéb javak ott lévén biztosítva, a többi biztosító intézetek pusztán a harangok biztosítását nem eszközlik. Hasonló irányú kérdés megterelése a többi esperesi kerületek is felkérendő.

Kiss András és Tamás István plebánosok által az évi relációk együjtetésére készített tervezetlet gyűlés helyeslőleg fogadja s némi javítások megtételére egy bizottságnak kiadja.

Gyűlés után az apát főesperes barátságos ebédre hívta kerület papságát s a fehér asztal mellett is a gyűlés eszméi körül csoportosult a társalgás. —y.

— **A Maros-vásárhelyi Kath. Legényegylet** részben a városi szegények, részben saját pénztára javára 1904. évi október hó 16-án Majláth Gusztáv Károly gr. erdélyi püspök úr fővédősége alatt a Központi szálló disztermében zártkörű táncestélyt rendez a következő műsorral egybekötve. 1. a) Himnusz, b) Szülá-mith operából. — Előadja az egyleti zenekar. 2. „A mai lányok.” Egy felvonásos szimű. Irta-Sebestyén Ede. Személyek: Detre Sándor, bankhivatalnok Vilmann Imre. Bálinthné, özvegy, Tan-czel Zelma k. a. Margit, leánya Krón Matild k. a. Bálint Gyula, az özvegy sógora Krón Ernő. 3. Ének. — Előadja az egyleti énekkar. 4. Idill. Lisistrata operából. — Előadja az egyleti zenekar. 5. Az első vizit, magánjelenet. — Előadja: Krón Ernő. 6. a) Magyar nemzeti dal, egyveleg. b) Boulanger-induló. — Előadja az egyleti zenekar.

— **Az Alsófehérmegyei róm. kath. tanító-egyesület** 1904. október hó 27-én Gyulafehérvárt, a róm. kath. elemi iskolában közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. 8 óraker istenítésztet az igralmas nővérek templomában. 2. 9 óraker gyakorlati tanítás órend szerint mind a négy osztályban. Tartják az illető tanítók. 3. Elnöki megnyitó. 4. A tavaszi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. 5. Az elemi-és a középiskola viszonya. Felolvassa Kárpiss János főgimn. tanár. 6. A gyakorlati tanítások megbi-rálása. 7. Az irás és a könyv. Felolvassa Körödy Péter dr. S. Pénztárosi jelentés. 9. A jövő gyűlés helyének meghatározása. 10. Indítványok. A közgyűlésre a t. egyesületi tagokat és a tanügy barátait tisztelettel meghívja az elnökség. Körödy Péter dr. egyesületi elnök. (A gyűlés után közbe-béd lesz. A kik azon résztvenni szándékoznak, jelentkezzenek ket nappal korábban Barts Már-ton tanító úrnál, Gyulafehérvárt. A közgyűlés tagjai delután 3 óraker a Batthány-könyvtárt fogják megtekinteni.)

— **Ugy halljuk**, hogy laptársunk az „Erdélyi Oltáregyesületi Lap” haldoklik és pedig az anyagnak miatt. Bizony szegény volna reánk erdélyi katolikusokra nézve, hogy ezt a maga nemében egyetlen, élenklapunkat nem tudnok életbentartani. Azhisszük, szavunk nem fog elhangzani hiába s vállvetve igyekszünk a Jerek haldoklót életre kelteni. Kiadóhivatal: Gyulafehérvár. Papnövelő. Ára 2 korona.

— **Szekely kiállítás.** A székelyföldi kerületi iparossegéd és tanoncmunka-kiállítást, — melyen Csik-, Háromszék-, Marostorda- és Udvarhelyvármegyéből 400 kiállító vesse részt — Marosvásárhelyt a székelyföldi iparmuzeum október 23-ikán (vasárnap) d. e. 11 óraker nyitják meg. Az ünnepélyes megnyitásra meghívták a kereskedelemügyi minisztert, a székely főispánokat, mint védnököket, a székely törvényhatóságokat és városokat, az erdélyrészi kereskedelmi- és iparkamarákat, székely kormánybiztosságot, iparfejlesztő bizottságokat, ipartestületeket, egyleteket és társulatokat, a székelyföldi lapszerkesztőségeket és a kamara tagjait. A kiállítás október 31-éig nyitva lesz minden nap d. e. 9 órától 12-ig, d. u. 2 órától 5 óráig. Látogatási díjul fizetnek: a felnőttek 40 fillért, gyermekek 20 fillért. A kiállítás látogatása végett Marosvásárhelyre utazó iparosok, segédek és tanoncok, kik Csik-, Háromszék-, Marostorda-

és Udvarhelymegyék területén laknak, III. osztályon felüli vasúti jegyekkel utazhatnak. Ily kedvezményes jegyek váltására szóló igazolványokat az arra jogosultaknak a marosvásárhelyi kereskedelmi- és iparkamara küld.

— **Kérelem.** Megboldogult Pál Mihály papnövendék síremléke már áll a temetőben. Azonban az árából hiányzik még 21 korona. Felkérem mind azokat, kiknek szíve vonzódik a kegyelethez, szíveskedjenek adományaitk hozzá-m küldeni. *Sóóthy.*

Jegyzőkönyv.

(Folytatás.)

IX. Elnök bemutatja a nagyméltóságú püspöki kar leiratát azon felíratra, amelyet a bizottság meghagyásából a tápintézet létesítése ügyében a nagyméltóságú püspöki karhoz felterjeszteni szerencsés volt.

„4774/903.

Méltóságos és főtisztelendő pápai Prelátus, Apát, Kanonok, Elnök Úr!

Az Orsz. Kath. Tanítói középponti bizottságának f. évi szeptember hó 24-én a nagym. Püspöki Karhoz intézett kérvényét, amelyben az alaphoz tartozók gyermekei számára Budapesten felláítani szándékolt főiskolai tápintézet felkarolásáért és támogatásáért eszedezik, a Nagym. Püspöki kar f. é. okt. 23-án tartott tanácskozásán tárgyalás alá vette és a jegyzőkönyv 12. pontjának tanúsága szerint a következő határozatot hozta:

„A püspöki kar melegen üdvözlő egy ilyen tápintézet eszméjét, minthogy azonban annak felláítása igen nagy költségbe kerülne, egyelőre arra kéri tehetősebb tagjait, hogy a tanítók fiainak a budapesti sz. Imre kollegiumban való ingyenes vagy mérsékelt díjú elhelyezését alapítvány, k. ösztöndíjak és segélyezések által tegyék lehetővé.”

Midőn ezen határozatról a középponti bizottságot értesíteni kérem, őszinte jóindulattal maradok.

Budapest, 1903. december hó 4-én

K o l o z s,
bíbornok, érsek.”

A magas leirat hódoló tisztelettel vétetett tudomásul.

X. Elnök jelenti, hogy Dreher-féle serfőző céghez intézett kérelem minden megjegyzés nélkül érkezett vissza. — Tudomásul vétetett.

XI. Elnök jelenti, hogy néhai Klempa Simon volt nagyszombati káptalani prépost az Orsz. Kath. Segélyalap javára végrendeletében 300 koronát hagyományozott.

Ezzel kapcsolatban bejelenti, hogy egy tanító ellen foganasított fegyelmi vizsgálatból 20 korona bírságpénz folyt be. Ezzel együttesen összesen 1040 koronát van szerencsése a jelenlevő számadó gondnok úr ő Méltóságának átadni.

XII. Elnök jelenti, hogy Lollok Lénárd budapest-lipótvárosi prépost-plebános egy betéti könyvecskét küldött be hozzá, amely szerint még 1891-ben 54 frt lett betéve az árvaház alap javára. A könyv már régebben Egerbe küldetett — Tudomásul vétetett.

XIII. Elnök jelenti, hogy Bösz Etelka jobbágyi tanítónő az Orsz. Kath. Tanítói Segélyalap alapító tagjai sorába lépett 100 koronával. Részére az alapító tagsági oklevél kiállított, a pénz pedig Egerbe küldetett. — Tudomásul vétetett.

XIV. Elnök jelenti, hogy az új alapszabályok értelmében szükségesnek mutatkozott új alapító és pártoló tagsági okmányokat nyomtatni. Az okmány bemutatva, helyesléssel fogadtattott.

XV. Ezek után az elnök előterjeszti a bajavidéki r. k. tanítói egyesület választ, amelyet

a mult évi közgyűlési határozat 5. pontjára adott. Eszerint: „A választmány mely sajnálatának ak kifejezést azon felreértés felett, mely az egyesület mult évi átírtára nyomán keletkezett, s ennek elosztása céljából értesíteni határozza a Segélyalap központi Bizottsága főtisztelendő Elnökségét az iránt, hogy az egyesület kérdéses átírtában a legjobb szándék vezérelte és azzal — azt határozottan hangsúlyozni kívánja, — a központi Bizottságot meggyanusítani, vagy megvádolni nem akarta, eszűpán illő kérelemnek óhajtott kifejezést adni és a Bizottság méltányosságában és lelkiismeretességében nem kételkedik.

Mire nézve jelen határozat jegyzőkönyvi kivonatban a Segélyalap főtiszt. Elnökségének mely tisztelettel megküldetik.

A bizottság a határozatot tudomásul vette.

XVI. Elnök beterjeszti a mult évre vonatkozó számadásokat és kéri a felmentvény megadását.

a) Évközben kiadható segélyekre nála maradt (m. évi jegyzőkönyv IX. pontja szerint)

1680 kor. 74 fil.

Ezen célra, továbbá nyomtatványok és postaköltségekre

1535 „ 70 „

Maradt . . . . . 145 kor. 04 fil.

b) Ösztöndíjra megszavaztatott (m. jegyzőkönyv IX.

pontja szerint) . . . . . 4000 kor. — fil.

Kifizetett . . . . . 3600 „ — „

Maradt . . . . . 400 kor. — fil.

Ezen összegből négy ösztöndíjas ismeretlen okból a 100—100 koronányi ösztöndíját nem vette fel.

c) Segély- és gyámpénzekre folyósítva lett (m. évi jegyzőkönyv IX. pontja szerint) 4000 kor. — fil.

Kifizetett . . . . . 4000 „ — „

Maradt . . . . .

E számadások szerint az elnöknel rendelkezésre áll összesen . . . . . 545 kor. 04 fil.

Midőn az itt kiténtett bevételi és kiadási tételek okmányokkal kellően igazolva vannak és így rendben találtattak: a középponti bizottság mely köszönetének kifejezése kíséretében az elnöknek a felmentvényt megadja.

XVII. Elnök bemutatja az alapot kezelő egri főkáptalan képviselője, Begovesevich Róbert v. püspök, egri kanonok úr által beterjesztett 1903. évi számadások kivonatát. Együttal felhívja a jegyzőt, hogy azt egész terjedelmében olvassa fel. A számadások kivonata a következő:

I.
1. Egyes egyházmegek részéről beküldött időközimkamatok 13 kor. — 89 fil.
2. Értékpapírok és takarékpénztári betétek 1903. évi kamatai . . . . . 7316 „ — 76 „
3. Pártoló tagoktól évenkénti díjak címén bejött . . . . . 217 kor.
80%-tőlja . . . . . 173 „ — 60 „
4. Rendes tagoktól évenkénti díjak címén befolyt 3267 kor.
24 fil. 80%-tőlja . . . . . 2613 „ — 77 „

Összesen: . 10118 kor. 02 fil.
Az 1904. évben felosztás alá eső eme 10118 kor. 02 fillérből a módosított alapszabályok szerint jut:

1. Ösztöndíjakra a fenti összeg
3/10 része . . . . . 3035 kor. 40 fil.
2. Segélypénzekre a fenti összeg
4/10 része . . . . . 4047 „ 20 „
3. Az országos árvaház alapjára
3/10 rész . . . . . 2023 „ 61 „
4. Az országos tápintézet alapjára
1/10 részben . . . . . 1011 „ 81 „
Összesen: 10118 kor. 02 fil

A segélyalap számadó gondnokának, Begovesevich Róbert v. püspök urnak előterjesztett számadás kivonata tudomásul vétetett és elnök indítványára a közgyűlés mely háláját és őszinte köszönetét fejezi ki a Segélyalap vagyónát kezelő egri főkapitán képviselője, Begovesevich Róbert v. püspök iránt, aki sok fáradságot és páratlan buzgókodást fejt ki az alap gondozása körül.

XVIII. Elnök a bemutatott gondnoki számadás alapján előterjeszti költségvetését, amely szerint a folyó éven

őszöntdíjakra . . . . . 3000 kor. — fil.
segélyekre . . . . . 3200 „ — fil.

Ezenkívül:

az 1) alatti összegből . . . . . 35 kor. 40 fil.
a 2) alatti összegből . . . . . 847 „ 20 „
úgyisint a VII. a) b) c) alatti 545 „ 04 „

Összesen: 1427 kor. 64 fil.
időközben történendő segélyekre és egyéb költségek fedezetére kér megállapíttatni. Annak magyarázatául, hogy a jelen éven kiosztandó összegek kisebbek mint a múlt éven voltak, megjegyzi az elnök, hogy a módosított alapszabályok folytán a felosztás alá eső összegnek $\frac{2}{10}$ része az országos árvaház alapjára fordítatik, $\frac{1}{10}$ része pedig az országos tápintézet alapjára tétetik felre. Innen van, hogy a szétosztásra eső összeg 2000 koronával kevesebb, mint az elmúlt években volt. Azért kell az őszöntdíjasok számát is jelentékenyen lecsökkenteni.

A bizottság az elnök költségvetését magáévá tevéen elfogadja. Együttal felhatalmazza az elnököt, hogy a rendelkezésre fennmaradt 1427 kor. 64 fillerből évközben sürgős segélyeket utalasson ki és a bizottság intézkedései szerint fizetéseket eszközölhessen.

(Folyt. köv.)

CSARNOK.

Budapesttől Lourdesig és vissza.

(Folyt. és vége.)

Bánatos érzelmekkel hagytuk el szeretett, drága helyünket, a hol annyi lelki kegyelemben részesültünk, s oly gazdag tapasztalatokkal, ismeretekkel telénk el. Gesztenye erdők, szép virányos, szőlős és gyümölcsös kertek között, paradicsomi dús réteken rohantunk Torbé vidéken fel Toulouse-ba, hová az esteli órákban érkezvén esendesen szundikáltunk át az éjjeli órákat, mi alatt Narbonnet elhagyva, elértük a földközi tengert, melynek fenséges szépségét gyönyörrel eitelve órákat át élveztük egész a híres kikötő városig Cetté-ig.

Itt kevés idő múltán más vonatra ültünk át s gyors masinánk prűszkölve röpített Nimesen, Avignonon, a pápák francia székhelyén, s Taraskovon át Lyonba.

Elértük a költők hazáját Provence-t. Ki nem hallott volna erről, ki nem olvasott róla?

Soha, soha szebb helyet nem láttam, ott nines kunyhócska, nines dülendező ház, ki beálló lógó kert, rongyokba takart nép nines. Csak gazdag falvakat, városokat és takarosan ruházkodó szép népet láttunk.

Akárhányszor elszorult fájó szívvel kiáltánk fel: hát hová lettel tejfel-mézzel folyó hazánk bősége?! Miért lett a mi népünk rongyos és elhagyatott? Megmondtuk egymás közt, azért itt nem is szándékom leírni. Csak azt az egyet említem, hogy szeszgyárakat nem láttunk, sem holmi keleti típusú atyánkfiat sehol, akik nálunk a helyzet urai.

Igy haladánk, rohanánk fel Lyon-ig, a hová

szepetember 1-én este 6 óraker érkezünk meg, mint visszatelé első pihenő helyünkre.

Másodiken reggel fogaskerekiün felmentünk a Fourviezertemplomba szt. misét mondani. Ez a templomteljesen új épület gótikus stílusban. Bámulatos szépségű mozaik falkepekkel, melyek nagy Konstantin császár győzelmes hadjáratát és az Úr Jézus földi életében történt jeleneteket ábrázolják.

Itt van a legrégebb Mária kegyhely templom, a hol legelőbb tisztelték nyilvánosan a „szepőtelen fogantatást.“ E kedves kis templom helyett, melyben szent misét és prédikációt hallgattunk, nem lévén elég nagyságu az ott lakó, de még inkább oda zárandókló néptömegnek befogadására, építettek a nagy dómot, a hová majd átfogják vinni a Mária kegyesobrárt.

Ez úgy áll a város felett, mint egy hatalmas, égbe nyúló hegyi hatalom, aggodalmasan intve le a külömben igen szép városra, hogy az Isten büntető ostora fog azon népre nehezülni, mely az Isten szolgálát és jámbor leányait elüzte hazájából; hiszen itt láttuk a legtöbb zárdát, iskolát, kórházat bezárva, üresen, némán, esendben. A szép kertek, hol oly buzgón folyt a szent szolozsma, most gazda nélkül, a százados, ősrégi szürke zárdafalak sírva mondják: szegény francia nemzet! mi vár reád?

Itt egy elüztött szerzetes igazgató-tanárt rendelt mellénk az isteni Gondviselés, aki nekünk igen sok tanulságos, de retenttes helyet és szép templomokat mutatott meg.

Legelsőbben a római császárak palotáját vizsgáltuk át, amely most kórházza van átalakítva. Levezettek benünket a martirok szenvedő helyére szt. Ponthyn börtönébe, ahol az istenfelő püspök alig egy méter magas és hasonló szélességű celláját könnyek között szemléltük.

Ennek vasrészán át a szemben lévő hatalmas kőoszlophoz volt leláncolva a rab mártir. A börtön falain villanyvilágítás mellett mozaik kepekben megörökítve láttuk a sok vértanu útjának szomorú, de mégis dicső jeleneteit a vadállatok, vérpadok és máglyák elé. Megmutatták az amfiteatrum-ba vezető titkos földalatti folyosót és sok más rettenetes helyet, melyek elménk elé idezték a kereszténység legvéresebb korszakait.

Innen átmentünk a sz. Vince lakásába, mely egy hosszú utcasort képez, de most be van zárva, mert a jámbor atyákat s nővéreket elüzték s iskoláikat elrabolta a barbar szabadkőmíves kegyetlenség. Azután a sz. Vince templomában — épen első péntek levén — imádtuk a Jézus sz. Szívét. Itt esőkoltuk szt. Vincének teljes épségben látható szívét.

Megnéztük a „misszió házat“ muzeumával együtt. Óh mennyi furesaságot és a pogánybabona nevezetességeit gyűjtötték ide egybe a messze keletről hazatérő jó misszionárius atyák. Indiának, Chinának, Japánnak, Afrikának, Ausztráliának, szóval a pogány világnak furesa nevezetességei és istennői, állatai, mulatságai, menyegzői és halotti szertartásai vannak itt egybehozva kepekben és szoborkbau.

Annyit nevtünk s még most is nevetek, amidőn visszagondolok ama pogány babonaság borzasztó tömkelegére, mely furesasága mellett ama szomorú valósággal is töltötte el szívünket, hogy mennyi ember nem ismeri még az igaz Isten nevét s mennyi ember imádjja még ma is eme szomorú vadságokat a jó mennyei Atya s az édes Jézus helyett.

Még néhány nevezet, de szomorúan álló szerzetes atyák templomát, házait megszemléelve megköszöntük a jó szerzetes atyának szives útmutatását, vezetését s visszavonultunk szálló helyünkre, ahol megebédelvén d. u. 1/25 óraker elhagytuk ezt a szép várost s haladtunk tovább

Amberien át Genfbe, ahol vámvizsgálat után átültünk újból a kényelmes schweitz vonatra s szombaton már a midőszámitásunk szerint reggel 1/29 óraker megérkezünk második pihenő állomásunkra, a regényes szépségű Zürich-be.

Zürich az ő kedves Balatonjával, keleti szépségű nvaraló villáival, virágtengerrel beültetett szép utcaival, sétaterceivel egészen elbájolt mind nyájunkat.

Itt is megnéztük a muzeumot, ahol egybe van hordva a reformáció által elrabolt katolikus templomok és zárdák múkiesei, drága edényei, oltárképei, szobrai, miseruhái, Schweitz műveltségének, kulturájának, katonaságának, iparának, kereskedelmének minden névvel nevezhető bámulatos szépségei, nevezetességei.

Kiváncsiságból megnéztük Zwingli szobrárt, melyet — talán szegényeztetből — egy zordon épület mellé rejtett el a reformáció kegyelete; s azután az ő templomát, mely hajdan Zürich legszebb kath. temploma vala. Ne kérdezzék uraim! hogy mit láttunk ott, mert most is szegyenlem magamat, hogy ama szép külsejű templomot, mikép fosztotta meg belső szépségétől a reformáció. A falakról levannak vakarva a freskók, a padok és padozat ronda egyszerűségben engedik magokat taposni. Még szerenese, hogy a régi Sanctuáriumnak látszó oldalon 3 ablakba az Úr Jézus, sz. Péter és sz. Pál apostolok képeit megtörték; egyéb minden a fennemlített muzeumban van az utókor bámulata számára fentartva. A látottak után csak annyit jegyeztünk meg: „ha a főreformátor temploma ilyen, milyen lehet a többi“!

D. u. a szép tavon úgy 3 óra hosszat hajó-káztunk, este a rengeteg sok templom harangja egyidőben „Ave Mariá“-t jelezve olyan nagy zúgást, bugást, kongást okozott, de szépen, hogy egymást alig értették. Másnap a 40000 katolikus nép egyetlen templomában szt. misét mondtunk.

Külömben meg kell vallanom, hogy itt igen kellemes és áhitatra keltő meglepetésben részesültünk vasárnap reggel, midőn 9 óraker egyszerre a sok templom harangja megszólalt s a református néptömeg, akár egy emberáradat rang és nemkülönbőség nélkül tolongott a templomba. Ez igen szép tölük, ez az ők vallásuk szerint is buzgóságról tett tanúságot, nemesak, hanem az összes kereskedések, még a dohánytrafikok is zárva voltak. Mit mondok! a vasúti induló háznál a pénztárak és más üzleti helyek 9—10-ig zárva voltak ezen feliraltat jelezve: „Most isteni szolgálat van“. Igen jól esett ez, és szegyenkezve kellett bevallanunk, hogy mindez bezzeg nálunk másképp van.

Igen jó és kellemes érzelmek, tapasztalatok befolyása között hagytuk el a szép Zürichet s a leggyönyörűbb vidéken közvetlen a Zürichi tó mellett haladtunk Weesen felé Buchs-ig, a hol a „sógor“ alapon átvizsgálta bóröndünket, ama reményben, hátha valami jó fogást tenne a lourdesi zárndokok között; de az én 2 skatulykámba egyebet nem talált, csak egy kis szárpandarabot, száraz zsemle részecskét s egy pár zsebkendő. Leolvastam a sógor arcának vonásairól, hogy ő gyanakszik azon, hogy miért tette ez a pap a bóröndbe azt a skatulykát ilyen tárgyak számára, de azért tovább bocsátott, hogy másoknak vizsgálja át hasonló eredménnyel a cök-mókját.

Itt vegre aztán átültünk az osztrák sógor államvasútra s azon robogtunk tovább Innsbruck felé, hova este 10 óra után megérkeztünk s kezűdők a szomorú búcsuzást, mert néhány zárndok társunk megragadta a kedvező alkalmat, hogy a nagy tudományok szépséges városát megnéztünk.

Igen fájdalmasan esett a búcsuzás, mert derek, jó vándorbajtársak valának, de meg kellett történni, mert fittven s meggyünk tovább Bischofshofen, Arnstetten és szeptember 5-én d. u. 4 órakor Bécs. Már útközben fájdalmas szívvel búcsuztam el a jó Skarda prépost úrtól. Kövér Viktor világi vezetőnkől, szeretett paptársaimtól és világi barátok társainktól; most egyik pesti pap úrral a Staatsbahura siettünk, hogy gyorsvonattal Budapest felé menjünk, hová este 10 órakor Istennek hála jó egészségben, vidáman, szerencsésen a ny. p. u.-hoz megérkezém.

Másnap az angol kisasszonyok templomában adtam hálát a jó Istennek s a bolds. szűz Máriának mindazon javakért, melyben engem e szép és tanulságos útban elhalmoztak.

Most még azt a kérdést fejtem meg m. tisztelt olvasóm előtt, miért mentem én Lourdesba? Talán feltűnni vágyásból? tudományoska szomjam kielégítése céljából? vagy talán csodát látni? Oh nem! engem sokkal mgasztosabb, sokkal fenségesebb cél vezérelt és vitt oda a Szűz Anya lábához: a hála érzete indított a nagy útra.

Én, beteg voltam, nagy beteg kispap koromban, kimondották felettem a földi orvosok a „menthetlent”, a „gyógyíthatatlant.” Mielőtt bementem volna a papnevelőbe, azt mondta nekem az z . . i jó káplán úr, kivel az isteni Gondviselés ez útban is összehozott: „Öcsém úram! ön meggy a papnevelőbe, ott bizony sok ügye és baja lesz, de ne féljen! Van ott a házi kápolnában egy szép Máriakép; akár mi baja lesz, szomorúsága kövtezik, megpróbáltatásnak lesz kitéve, ne aggódjék, menjen be abba a kápolnába, ott azelőtt a kedves kép előtt panaszolja el bánatát, vigye oda örömét, mert én ott sok vigasztalást leltem. Ezt tapasztalásból mondom Önnek, fogadjon szót, nem bánja meg!”

Bementem kispapnak, tanulgattam ahogy lehetett; jól folytak napjaim, eldegéltem lassanként; de 2 két év után elkövetkezett, amit nekem az a jó káplánom megjövendölt: nehéz napok következtek, beteg lettem, sorvadóni kezdék, erőm nap-nap után fogyott, szóval tehetetlenné váltam. Bevánszorogtam abba a kápolnába s imádkoztam, sokat imádkoztam a „betegek Gyógyítójához” s végre arra kértem: csak azt szerezz meg szt. Fiától, hogy egyetlen-egyszer misézhessem, s azután nyugodtan halok meg.

Hogy mikén mentem át sok éven keresztül, az nem tartozik ide, csak annyit jegyzek meg, hogy meggyógyultam s élek Istennek hála 17 éve mint áldozópap. Most tehát azért mentem Lourdesba, hogy a bold. szűz Máriának ott köszönjem meg azt, hogy engem csodálatosan meggyógyított gyógyíthatatlan gége- és mellbetegségemből. A miért nem mentem, még abból is igen sokat nyertem, mert a miket láttam, hallottam, tapasztaltam, megismertem, nem adnám a világ összes kincséért.

Egész más világ tárult az én lelkieletem elébe, más gondolat hatotta át szívemet Lourdesban. A ki iszik abból a szent vízből, aki imádkozott a Glottában, a bazilikában, aki részt vett abban az igazán lélekemelő prócezsziókban, annak szíve vissza-vissza vágyik oda. Égek a vágytól, hogy még egyszer oda mehessek. Most már nem csodálkozom, hogy 70 éven túl lévő paptársak többször megtették ezt az utat, a melyben mit tapasztaltam és mit láttam? vagy mit nem láttam?!

Azt tapasztaltam, hogy annak a naponkénti 30—60000 néptömegnek a csend-és rendben tartásához nem kell század katonaság, nem kell csendőr sokaság, mert az oly csendben, oly rendben halad el egymás mellett, mint a csilla-

gok milliárdjai. Nines ott veszekedés, nines ott duhajkodás, csak ének és imádkozás; de milyen ének! Gregorián ének. Minden hívőnek kezében egy kis füzet, melybe egy Gregorián mise és más szertartásoknál énekelni szokott énekek vannak előírva, s ebből oly szépen, oly magasztosan, oly öszhangzatosan énekelnek, hogy mikor meghallottuk őket a Bazilikában énekelni, s azt mondtuk, hogy ennél szebben csak az angyalok nyelvén lehet énekelni, de földi nyelvén nem.

Mit nem láttam? pálinka stb. kiméző bódékat, részeg embert, cirkszokat nagy dobbal; cédulát húzó papagályokat, kiabáló zsidókat, a botrányig ordító irtózatós mimikákat színlelő koldus familiákat. Mindezt nem láttam: mert az oda zárandóklók szívét csak egy szent áhitat ragadja el, részegíti: meg a „Mária tisztelet”, a koldusokról pedig a kórházak vagy menhelyek gondoskodnak. Lourdes csak az imádság helye, miért ne lehetne ez így nálunk is.

Most pedig fogadják nyilvánosan is hálás köszönetemet és elismerésemet ezen zárandoklat lelki és technikai vezérei t. i. Nagys. Skarda M. József prépost úr, Thym Adolf prezes és Kövér Viktor urak, akik mindent elkövettek, hogy ezen úton minden egyes zárandók igénye kielégítség: akik többet adtak, mint ígértek. Üdvözlöm mindnyájukat.

Végre arra kérem minden paptestvéremet és más olvasóimat, hogyha a jó Isten nekik alkalmat ad, fölöslegeket szűnják ez útra, menjenek Lourdesba, mert soha-soha el nem felejtik azt, amit nem tud elfeledni a

Székelv.

P á l y á z a t o k.

— A brassai róm. kath. egyházközségnél a kántori (regenschori) állás tényleg és jogilag megüresedvén, arra ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állás évi összes jövedelme 1613 kor., a melyhez a helybeli róm. kath. főgimnáziumnál leendő netaláni alkalmaztatás esetén az ének és zenetanításért évi 500 korona járul.

A megválasztott kántornak (regenschorinak) kötelessége:

1) A plebánia területén szokásban levő és az egyházi törvények értelmében előírt szertartásoknál az énekkel és orgonajátékkal közreműködni.

2) A helybeli róm. kath. 6 osztályú fiúiskolában az énektanítást eredményesen eszközölni.

3) A kiválóbb ünnepnapokon*és más alkalmakkor a Szt. misénél és ünnepi vecsernyéknél (Vespera) az általa kötelezőleg szervezendő énekkart és a közreműködő városi zenekart önállóan vezetni.

Pályázní óhajtok felhivatnak, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat, a mely a brassai róm. kath. egyházközséghez címzendő és a jelzett pleb. hivatalhoz küldendő, legkésőbb f. évi október hó 15-éig annál is inkább benyujtsák, mivel később érkező pályázatok figyelembe vétetni nem fognak.

A pályázati folyamodványhoz következő okmányok csatolandók:

- 1) Keresztlevél.
- 2) A jelenlegi alkalmaztatásról szóló illetékes előjárásági bizonyítvány, esetleg a korábbi szolgálatról szóló bizonyítványok.
- 3) Az egyházi (gregorián) és világi ének és zene tanítására, valamint karve-

zetői (dirigensi) alkalmazhatóságára vonatkozó okmány.

4) Bizonyítvány arról, hogy katonai kötelezettségének elegett tett; végre

5) Magyar honossági (illetékességi) bizonyítvány.

Pályázní óhajtok egyttal figyelmeztetnek, hogy a német nyelv ismerete szükséges; továbbá, hogy f. évi október hó 23-án délelőtt tartatik a próba, a melyen a személyes — saját költségén történő — megjelenés kívánatos. Az alkalmaztatás első éve próbaévek tekintetik.

Brassó, 1904. évi október hó 1-én.

Neurihrer Ödön,
apátplebános, egyház. elnök.

— A torjai róm. kath. segédkantortanító állásra pályázat hirdettetik.

Javadalma: a) kepe és oszporából az 1893. évi jövedelmi megállapítás szerint 319 kor. 80 fillér; b) stola 30 korona; c) misealapítvány után 8 kor.; d) a községi pénztárból 200 korona; e) államsegély 244 kor. Megfelelő lakás, esetleg lakbér.

Kötelessége: egyik mindennapi vegyes osztály tanítása az iskolaszék beosztása alapján; segédkezés a kántori teendők végzésénél, valamint a sekrestyében és a szentségek kiszolgáltatásánál a plebános útmutatása szerint. Felügyel a sekrestye és templom rendben tartására, melyek tisztogatása a külön e célra felelősséget harangozó kötelessége.

Csakis tanító oklevéllel bíró, az orgonálás és egyházi énekhez értő egyének pályázhatnak.

Pályázati határidő f. év október hó 25. napja.

Torja, Háromszék megye 1904. október hó 9.
Balázs Ferenc,
isksz. elnök.

Ügynökök

kerestetnek, kik az ujonnan kibocsátott

Erzsébet királyné sorsjegyek

törvényesen kiállított részletiveinek eladásával foglalkozni akarnak.

Legmagasabb jutalék, jutalomdíj és havifizetés.

Anyag miatt forduljanak

Dirnfeld Testvérek bankházához
BUDAPEST, V., Fürdő-utca 4. szám.

— — — — —

A Dr. SCHMIDT fő-törzs és tisztí- orvos-fele

FÜLOLAJ

gyógyít idősakos süketseget, fulfajást, fül- és nagyothallást, még idült esetekben is. Egyedül kapható üvege 2 frt a Dr. ROTCSHNEK EMIL gyógyszerzetében. DEBRECZEN.

Siker hirdetésekkel

csak a hirdetések célszerű fogalmazásával, megfelelő typografiai alakjával és az alkalmas újságok helyes megválasztásával érhető el. Ennek elérése céljából forduljon **Mosse Rudolf** hirdetési irodájához **Budapest, IV. Ferenctér-3.** ezen iroda a siker elérésére szükséges felvilágosításokkal díjmentesen szolgál. — Csak az újságok eredeti sorait, nagyobb megbízásoknál legmagasabb árkedvezményeket engedélyezése mellett számíthatnak fel; ezen intézet igénybevétele által több nagy előny mellett a hirdetési költségekben megtakarítás is elérhető.

A kinek

eladó **birtoka** van, vagy a ki **birtokot** venni szándékozik, vagy ha eladásra szánt

könyvtára, irodalmi műve, zene eszköze, festménye, régi könyve, olajfestésű képje, szobra,

fegyvere, régi pénze, ékszere, butora, háztartási, gazdasági és más eszköze

van, az hirdessen a **KÖZMŰVELŐDÉS**-ben, mely lap a felsoroltak iránt érdeklődő közönség körében igen nagy számban forog közkezen.

Hirdetések jutányos árban felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, göres és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a szabad. Hattyú gyógyszerár által Majna Frankfurt.

Sürgöny: Blaskovits Sokszorosán kitüntetve.

TEPLOM FESTÉS.

Első országos művészeti és iparművészeti intézet Alapított 1887-ben

Olajba oltárkép

magas centim.	50	70	90	100	125	160	180	220
korona	25.—	40.—	55.—	70.—	100.—	125.—	170.—	200.—

Egy életnagyságú arckép, mert örök beése van és egyszersmind szobadisz, továbbá előnyös nász-, nev- és születésnap, vagy egyéb alkalmi és ünnepi ajándéknál szolgál. — Ezeket az arcképeket bármilyen beküldött fénykép után a legfinomabl. kivitelben készítem e

Nagysága 25×32 35×45 55×65 65×80 75×110 85×125 100×150

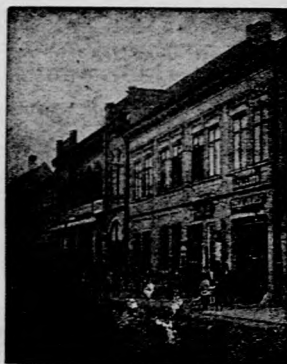
Poichromozott fa-szobrok, aranyozott szellel	magas centim.	50	70	90	120	140	150	160	170	180	200
	korona	30.—	40.—	50.—	100.—	135.—	150.—	170.—	185.—	240.—	300.—

BLASKOVITS BÁTORI MIHÁLY

Szabadka, VII. kerület, Erdő-sor 66. szám.

A főt. papságnak bíboros hercegprimás úr ő eminenciája 67,898. szám alatt és Tolna Festetich Tassiló gróf úr ő nagyméltósága által ajánlva. Az oktatást ő nagyméltósága Császka Gy. kalocsai érsek úr nagylelkű aldozatkészése folytán olaszországi műfestők és műmárványozóktól nyertem.

Templomfestés stilszerint, gipsz-márvány (stucco), keresztiek aranyozása állvány nélkül. Templommeszelés eső által le nem mosható. **Oltárképek festése művészi kivitelben bámulatos olcsón.** Szegényebb e gyházaknak 25% engedmény! **Elismerő nyilatkozatok rendelkezésre bocsájtatnak**

Európa szálloda Gyulafehérvárt.

Teljesen átalakítva és renoválva.

Elsőrangú szálloda minden kényelemmel berendezett 30 szobával.

Mérsékelt árak. ☞ Villamos világítás. ☞ Fürdő.

Telefon. ☞ Társas kocsik. ☞ Kitűnő konyha. ☞ Valódi borok.

Kőbányai sör. ☞ Előzékeny és figyelmes kiszolgálás.

Haas Vilmos, szállodás.